

ע"פ 13858/03/18 - "ירים" מסחר והשקעות בע"מ, עו"ד צבי הלפגוט ועו"ד שי אדרי נגד רמי סברי

בית הדין הארצי לעבודה
הנשיאה ורדה וירט-ליבנה

עפ"ס 13858-03-18

ניתן ביום 24 אפריל 2018

המערערת

"ירים" מסחר והשקעות בע"מ

המשיב

רמי סברי

בשם המערערת - עו"ד צבי הלפגוט ועו"ד שי אדרי
בשם המשיב - עו"ד יצחק מירילאשוילי

פסק דין

הנשיאה ורדה וירט-ליבנה

1. לפניי ערעור על החלטת בית הדין האזורי בבאר שבע (השופט יוסף יוספי; סע"ש 22755-12-14, ניתנה ביום 28.2.18), שלא לפסול עצמו מלדון בתביעת המערערת נגד המשיב.

הרקע לערעור

- בבית הדין האזורי בבאר שבע מתנהלת תביעה שהינה תוצאה של סכסוך שפרץ בין שני אחים - מנהל המערערת, מר יצחק סברי (להלן גם - **יצחק**), והמשיב - מר רמי סברי (להלן גם - **רמי**).
- בכתב התביעה נטען על ידי יצחק כי רמי פעל כלפיו במרמה ולמצער ניהל משא ומתן בחוסר תום לב תוך שהוא מסתיר כספים שהופקדו לזכותו.
- ביום 11.10.15 התקיים דיון קדם משפט בתיק, שלאחריו הועבר התיק לגישור, ומשלא צלח הליך הגישור החלה מסכת שמיעת הראיות בפני הרכב בראשות השופט יוספי.
- ביום 27.6.16 נשמעה עדותם של שני עדים מטעמה של המערערת, ביום 31.10.16 נשמעה עדות של עדה מטעמו של המשיב, ביום 7.2.17 נשמעה עדותו של מר אלון סברי (בנו של יצחק) וחלק מעדותו של יצחק, אשר המשיכה אף בדיון ביום 4.7.17.
- ביום 17.1.18 נקבע דיון הוכחות בתיק אך לא נשמעו בו ראיות בשל איחור ב"כ המשיב מסיבות

שאינן תלויות בו.

7. במהלך הדיון שהתקיים 26.2.18 ביקש ב"כ המערערת כי השופט יוספי יפסול עצמו מלדון בתיק. לדבריו, נוצר הרושם כי בית הדין גיבש דעה ברורה וחד משמעית עוד בטרם נשמעו הראיות בתיק. ב"כ המערערת טען, כי הדבר נלמד מכך שבית הדין הציע הצעות קונקרטיות לסיום ההליך בטרם שמיעת העדויות הכוללות מספרים וטווחים מדויקים. כמו כן הפנה לכך שבמהלך הדיונים אפשר בית הדין יד רחבה לחקירות ב"כ המשיב מחד, ללא הגבלת זמן, ומנגד, מנע מב"כ המערערת חקירה ממשית, יעילה, תוך שהוא קוצב זמנים, ומונע את המשך חקירה. עוד נטען כי בית הדין אפשר לעדים הנחקרים ע"י ב"כ המשיב להשיב על שאלות רחבות מאוד, ללא סייג. כמו כן בית הדין מנע הגשת מסמך מקור רלוונטי ביותר. עוד נטען כי לא השתקפה בפרוטוקול, העובדה שבית הדין סייע לעדים במהלך החקירה הנגדית על ידי מתן אופציות לתשובה, כאשר לטענתו דבר זה חזר על עצמו כמה פעמים ללא ביטוי לכך בפרוטוקול.

החלטת בית הדין האזורי

8. במעמד הדיון מיום 26.2.18 דחה השופט יוספי את הבקשה לפסול עצמו מלדון בתיק, וקבע כי אינו נעול על תוצאה כזו או אחרת, אלא פתוח לשמוע את העדויות, "שהיום למעשה מסתיימת שמיעתן", ורק לאחר מכן יישב על המדוכה, לאחר שיקרא את סיכומי הצדדים. עוד ציין, כי אכן ניסה לפשר בין הצדדים, וזאת מספר פעמים, אלא שבכל נקודת זמן נאמר כי הדברים מוצעים בזירות רבה, לאור השלב בו הם מוצעים, ולאור העובדה שבית הדין רואה חשיבות גדולה בסיום המחלוקת בדרכי נועם ומאחר שמדובר בסכסוך בין אחים. אשר למשך הזמן שהוענק לצדדים לחקירות נגדיות, קבע כי לא הייתה כל הפליה בין הצדדים, וכי בית הדין התנהל באותה צורה בזמן החקירות השונות. אשר לטענה בדבר התערבות בית הדין בחקירת העדים הבהיר בית הדין כי מספר פעמים נשאל המשיב שאלות, השיב בתשובה, וב"כ המערערת המשיך לשאול את אותה השאלה בצורה אחרת. במקרים כאלה, בית הדין הבהיר כי זו תשובת העד, כי יש להמשיך בחקירה ובמסגרת הסיכומים ניתן יהיה לטעון בנושא. עוד הוסיף כי **"הנתבע נחקר היום, ומספר פעמים לא היה ברור מתשובתו אם הוא טוען שאינו זוכר תאריך או סכום, או שהוא טוען אחרת. בית הדין שאל את העד בתור שאלת הבהרה מה למעשה הוא משיב, על מנת שהדברים יירשמו בפרוטוקול בצורה מסודרת, ולשם כך בית הדין שאל את העד שאלה שכזו. אין לראות בכל פנייה בחקירה הנגדית או כל דבר אחר. בית הדין אמון על כך שהפרוטוקול ישקף את התשובות, ואם תשובה נרשמה בצורה שאינה ברורה, אזי זוהי חובתו של בית הדין להבין מה העד השיב. לכך יש להוסיף כי העד העיד מתוך התרגשות גדולה, ולעתים דבריו היו לא ברורים, והיה צורך לבקש ממנו להבהיר את עצמו, וכך בית הדין עשה".** בית הדין הוסיף ופרט את הטעמים בגינם החליט כי אין לאפשר את הגשת המסמך וכן אין לאפשר שאלות אודותיו, וזאת מאחר שהדבר גרם להטעיית העד, והן לאור העיתוי שבו התרחש הניסיון להגיש את המסמך. בסיכומם של דברים ציין בית הדין כי **"גם בשלב זה דעתו של בית הדין אינה מגובשת, הגם ששמיעת העדויות כמעט נסתיימה. בית הדין יאפשר לב"כ התובעת לשאול את הנתבע עוד מספר שאלות, הדיון יסתיים, הצדדים יגישו סיכומים ורק אז יושב בית הדין על המדוכה, תוך קריאת כל הפרוטוקולים, תוך עיון בכל הראיות שהוגשו ותוך לימוד האמור בסיכומי הצדדים. רק בדרך זו ניתן יהיה לגבש מסקנות בתיק זה, לאור מספר הישיבות, מספר העדים ומספר הראיות שהוגשו."**

הערעור

9. המערערת טענה בתמצית כי קיים חשש ממשי למשוא פנים בהמשך ישיבת השופט יוספי בדין, ועל כן שגה בית הדין האזורי בדחותו את הבקשה מלפסול עצמו מלישב בדין. לטענת המערערת, הדברים באים לידי ביטוי, בין היתר, בכך שבית הדין האזורי התעלם מהתנגדויות המערערת במהלך הדיון; אפשר חקירה ארוכה לב"כ המשיב וגילה סובלנות רבה כלפיו; הורה למנהל המערערת להשיב על השאלות בחקירה הנגדית באופן ענייני אך לא כן כלפי המשיב; הערת בית הדין אודות אירוע "ישיבתו" של ב"כ המערערת באמצע הדיון אינה משקפת את אשר התרחש באולם; החלטת בית הדין לפיה דברי ב"כ המערערת הם אלו אשר אינם משקפים את אשר התרחש באולם; בית הדין התערב בחקירה נגדית מבלי שהדבר ירשם בפרוטוקול.

10. המשיב טען מנגד כי דין הבקשה לפסילה להידחות על הסף. לטענת המשיב הבקשה נגועה בחוסר תום לב שעה שהוגשה בשלב סיום הראיות, ומטרתה היא לגרום לעיכוב וסחבת בהליכים תוך שימוש לרעה בהליכי בית משפט. כמו כן, חלק ניכר מהטענות נוגעות להחלטות דיוניות של בית הדין האזורי אשר אינן מהוות עילה לפסלות, אלא לכל היותר ניתן להגיש בגין בקשת רשות ערעור, וכל הטענות כולן אינן מגלות עילה לטענת פסלות ובוודאי שלא חשש למשוא פנים בניהול המשפט. כמו כן נטען, כי הטענות לפסלות הועלו בשיהוי ניכר ולו מטעם זה יש להורות על דחיית הערעור.

הכרעה

11. אקדים אחרית לראשית, ואומר כי לאחר שנתתי דעתי לכל החומר שהובא לפניי ולנסיבות העניין, באתי לכלל מסקנה כי דין הערעור להידחות.

12. הלכה היא כי **"מעצם היות הבקשה לפסלות שופט בקשה המטילה צל כבד על שופט אישית, ועל מערכת השפיטה, מתחייבות ראיות משמעותיות לשם הוכחת קיומה של עילת פסלות"** (ראו, למשל, עפ"ס 31944-03-12 מורגנשטיין - בנק המזרחי המאוחד בע"מ (4.4.12)). זאת ועוד, עילת הפסלות תיבחן באמת מידה אובייקטיבית, ואין די בתחושתם של בעלי הדין ובאי כוחם, או בהשקפתם הסובייקטיבית (ראו, למשל, עפ"ס 57019-01-11 ליאת חן - בן עליזה חן ושות' (21.2.11)). ככלל, חזקה היא **"כי השופט היושב בדין, מקצועי ומיומן ובידו לבחון את העניינים המובאים בפניו ללא משוא פנים. אף כלל הוא, כי ייתן משקל רב לעמדת השופט הסבור כי בידו לנהל את ההליך באובייקטיביות, אלא במקרים קיצוניים בלבד"** (עפ"ס 16943-11-11 חברה ישראלית למובילים בע"מ - אבנר מאירי (26.1.12) והאסמכתאות שם; ראו גם: עפ"ס 28458-10-11 עמותת אלנואר לקידום מעמד האישה - אומימה מחאמיד (10.11.11) (להלן - עניין אלנואר) והאסמכתאות שם).

13. במקרה שלפניי, השופט יוספי לא מצא ממש בבקשת הפסילה של המערערת, ואף הבהיר כי גם בשלב זה של ההליך הרי שדעתו של בית הדין אינה מגובשת, הגם ששמיעת העדויות כמעט נסתיימה. בהתאם, לא מצאתי כי קיים טעם ממשי המצדיק התערבות במסקנה זו.

14. לאמור יש להוסיף את עמדת בית הדין האזורי שלפיה דעתו לא ננעלה, הגם שהציע הצעת פשרה וזאת בהתאם לכלל כי יש ליתן משקל לעמדת השופט בהליך. לא מצאתי פסול בניסיון להביא את הצדדים לפשרה בפרט בשים לב לקביעת בית הדין כי בכל נקודת זמן נאמר כי הדברים מוצעים בזהירות רבה, לאור השלב בו הם מוצעים, ולאור העובדה שבית הדין רואה חשיבות גדולה בסיום המחלוקת בדרכי נועם ומאחר

שמדובר בסכסוך בין אחים. לטעמי אין מקום בנסיבות אלו להסיק מהניסיון לקדם פשרה כי בית הדין לא ידון בהליך במקצועיות הנדרשת.

15. בהתייחס להחלטות הדיונית של בית הדין האזורי לאורך ההליך, ממושכלות היסוד כי השופט היושב בדין ראשי לנהל את ההליך השיפוטי, על-פי הוראות החוק, כראות עיניו. במקרה שלפניי, אין בהחלטות שנתנו לאורך ההליך כדי להצביע על קניית עמדה מצד בית הדין המלמדת על חשש לקיומו של משוא פנים (**עניין אלנואר**). לא זו אף זו, דרך ההשגה על החלטות דיוניות, אינה באמצעות הגשת בקשת פסלות, אלא הגשת ערעור ובקשת רשות ערעור, על-פי סדרי הדין (עפ"ס 11092-05-11 **שלום כפר נופש בע"מ - מאור מזרחי** (19.6.2011)).

16. אוסיף עוד, כי הלכה היא שפרוטוקול הדיון משקף את שאירע, ועל הטוען לפסלות הנטל להפריך הנחה זו. לפיכך: "**בהעדר עיגון בפרוטוקול אין לבסס טענת פסלות על ההתבטאויות וההתנהלות "שמייחס המערער לשופטת" (ראו: עפ"ס 408-04-13 ד"ר מיכל דחוח הלוי - מדינת ישראל - משרד מבקר המדינה, (5.5.2013)). אשר על כן, אין לקבל את טענות המערערת ככל שהן מופנות כנגד הדברים העולים מפרוטוקול הדיון.**

17. נוכח האמור לעיל, לא מצאתי כי מתקיימות נסיבות אובייקטיביות המעלות חשש ממשי לקיומו של משוא פנים מצד בית הדין האזורי, שימנעו מהשופט יוספי לדון בתיק. נסיבות המקרה אינן באות בגדר המקרים החריגים בהם תתערב ערכאת הערעור בהחלטתו של השופט בבקשה לפסילה, הסבור כי בידי לנהל את ההליך באובייקטיביות, וללא משוא פנים.

18. **סוף דבר -** הערעור נדחה. המערערת תישא בהוצאות המבקש בגין בקשה זו בסך של ₪ 1,500 שישולמו תוך 30 יום מהיום.

ניתן היום, ט' אייר תשע"ח (24 אפריל 2018) בהעדר הצדדים וישלח אליהם.